

Spørsmål til høring

Vi forventer ikke at dere svarer på alle spørsmålene. Noen av spørsmålene er i hovedsak rettet mot offentlig sektor som tilbyr data, mens andre spørsmål er rettet mot brukere av dataene (næringsliv, forskning, presse, sivilsamfunn, osv.). Dere kan svare på spørsmålene som er relevant for dere.

Høringen er åpen, og alle kan sende inn innspill. Rådet ber om at svar sendes inn ved hjelp av denne svarmalen.

Navn, enten på virksomheten du representerer, eller deg som privatperson:

Kulturtanken:

Hva beskriver best deg/dere som avsender:

- ☒ Offentlig virksomhet (statlig, kommunal eller fylkeskommunal)
- ☐ Næringsliv (privat virksomhet eller bransjeorganisasjon)
- ☐ Forskning eller utdanning
- ☐ Presse eller medier
- ☐ Sivilsamfunn eller interesseorganisasjon
- ☐ Privatperson
- ☐ Annen – Beskriv gjerne her:

1. Veilederens relevans og nytteverdi

På hvilken måte kan veilederen være nyttig for offentlige virksomheter som tilgjengeliggjør data?

Kulturtanken forvalter ikke store datamengder sammenlignet med mange andre offentlige virksomheter, men vi har statistikk og rapporteringsdata om barne- og ungdomskultur gjennom Den kulturelle skolesekken og gjennom tilskuddsordninger som Kulturtanken forvalter. Dataene bygger blant annet på innrapporterte tall fra kommuner, fylkeskommuner, utøvere og tilskuddssøkere og brukes i rapportering til Kultur- og likestillingsdepartementet, SSB, forskningsmiljøer og i Kulturtankens egen årsrapport på vår hjemmeside.

Veilederen kan være nyttig dersom Kulturtanken ønsker å gjøre slike data mer systematisk tilgjengelige for nedlasting og viderebruk, for eksempel gjennom bedre metadata, maskinlesbare formater og tydeligere informasjon om datakvalitet. Veilederen kan også ha nytteverdi for våre analytikere, som bruker data fra andre offentlige virksomheter.

Samtidig bør veilederen tydeligere beskrive hvordan virksomhetene skal vurdere grensen mellom åpne data og beskyttede data. Etter vår forståelse er det ikke tilstrekkelig i seg selv at et datasett inneholder personopplysninger for at det ikke kan deles. Det avgjørende er blant annet om opplysningene er taushetsbelagte, om det finnes behandlingsgrunnlag, og om delingen ellers kan skje i tråd med personvernregelverket og andre relevante regler.

Veilederen forutsetter at virksomheten har rettslig grunnlag for å dele dataene. I praksis er det ofte nettopp vurderingen av om det foreligger rettslig grunnlag for deling som er utfordrende, særlig der data kan inneholde personopplysninger. Prinsippet om at data skal åpnes når de kan, og skjermes når de må, er godt. Utfordringen er at mange virksomheter trenger mer praktisk hjelp til å vurdere når data faktisk kan åpnes, slik at en nullrisikotilnærming til personvern ikke veier tyngre enn samfunnsnyttene ved tilgang på gode offentlige data.

Mange offentlige virksomheter bruker de samme eller tilsvarende digitale tjenestene, for eksempel Microsoft, Google, skytjenester, arkivsystemer og systemer for tilskuddsforvaltning. Her er det flere lignende problemstillinger på tvers av virksomheter, blant annet databehandleravtaler, bruk av KI, overføring til tredjeland, informasjonssikkerhet, tilgangstyring, arkivering, journalføring, og innsyn. Generell veiledning fra for eksempel Digdir, DFØ og Datatilsynets regulatoriske sandkasse kan være nyttig for å forstå regelverk og vurderingstemaer, men konkrete vurderinger fra offentlige virksomheter som faktisk har vurdert og tatt i bruk bestemte løsninger, har ofte større praktisk verdi. Veilederen bør derfor omtale når slike vurderinger og erfaringer kan eller skal deles.

Et sentralt mål er at data skal være enkle å finne, forstå og ta i bruk. Rådet ønsker særlig innspill fra virksomheter og personer som bruker data fra offentlig sektor.

Dekker veilederen de behovene dere har som brukere av offentlige data? Er det viktige brukerbehov som ikke er omtalt?

Viser til svaret over om behovet for datadeling mellom offentlige virksomheter som sitter med de samme problemstillingene om samme type tekniske verktøy.

Kulturtanken også benytter data fra flere offentlige kilder gjennom DKS-portalen. Vår erfaring er at kostnader knyttet til etablering og vedlikehold av integrasjoner kan være en barriere for å ta i bruk nye datakilder, selv når dataene er tilgjengelige. Vi opplever også utfordringer når samme eller overlappende data tilbys gjennom flere løsninger eller grensesnitt. Dette kan gjøre det krevende å prioritere hvilke integrasjoner det er hensiktsmessig å investere i, og kan medføre behov for senere omlegginger dersom datatilbudet endres eller utvikles på tvers av ulike aktører. Etter vårt syn bør veilederen i større grad synliggjøre betydningen av standardisering og samordning av hvordan offentlige data gjøres tilgjengelige for brukerne.

Hva kan man gjøre i offentlig sektor gjøre for å sikre at veilederen blir tatt i bruk og har en positiv effekt?

For å sikre at veilederen blir tatt i bruk, bør den inneholde flere praktiske eksempler som viser hvordan offentlige virksomheter kan vurdere hva som kan deles åpent, hva som bør beskrives som metadata, hva som bør aggregeres, og hva som må skjermes. Slike eksempler bør særlig knyttes til områder der taushetsplikt, personvernregelverket og informasjonssikkerhet kan sette grenser. Dette vil gjøre veilederen mer anvendelig for mindre virksomheter og bidra til at data deles forsvarlig der det faktisk er handlingsrom for det

Rådet foreslår at veilederen erstatter Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data ([lenke til regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Rådet mener at en veileder er mer fleksibel og enklere å holde oppdatert. Samtidig kan en veileder oppfattes som mindre forpliktende enn et rundskriv og/eller retningslinjer. Hvilke fordeler og ulemper ser dere med at det er en veileder fremfor retningslinjer?

2. Skillet mellom krav og anbefalinger

Veilederen skiller mellom gjeldende og kommende rettslige krav på den ene siden, og anbefalinger for god praksis på den andre siden. Rådet ønsker innspill på om denne balansen er hensiktsmessig og forståelig.

Er forskjellen på krav og anbefalinger hensiktsmessig og forståelig? Er det anbefalinger som i realiteten er krav, og i så fall, etter hvilket regelverk?

3. FAIR-prinsippene

Veilederen viser til de internasjonale FAIR-prinsippene. FAIR står for *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*. Dette er en større endring sammenlignet med de nåværende retningslinjene ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Rådet har selv definert ambisjonsnivåene, som en hjelp for offentlige virksomheter når de skal vurdere hvilke prinsipper de bør etterleve.

På hvilken måte har det en verdi for databrukere om offentlig sektor i større grad etterlever FAIR-prinsippene? Eventuelt hvis det ikke har verdi, hvorfor ikke? Er FAIRprinsippene gjennomførbare og mulig å etterleve for offentlige virksomheter som deler data?

Skriv inn svaret deres her:

Er rådets ambisjonsnivåer for FAIR-prinsippene forståelig og hensiktsmessig? Bør ambisjonsnivået justeres for noen av prinsippene, og i så fall hvilke og hvordan?

Skriv inn svaret deres her:

Er oversettelsene av prinsippene forståelig, og gjengir de meningsinnholdet fra originalspråket, engelsk? Hvilken norsk oversettelse av "Findable" er mest dekkende og presis - "gjenfinnbar" eller "søkbar"? Er det andre begreper som bør vurderes?

Skriv inn svaret deres her:

4. Andre innspill

Vi ønsker også innspill som ikke dekkes av spørsmålene over. Dette kan være synspunkter på enkeltpunkter i veilederen, forhold vi ikke har spurt om, eller andre perspektiver dere mener er relevante.

Er det noe i veilederen dere ønsker å kommentere spesifikt, bruker dere gjerne overskriftene og nummereringen fra veilederen.

Skriv inn svaret deres her: